

[Transcript] Dagens Eko / Prigozjins sista månader i livet

Fredrik, vad var din första tanke när du fick höra att Wagner ledaren Jevgeny Prigorsin döt i en flygkrasch?

Jag tänkte på alla de spekulationer som har varit i två månaders tid om att Prigorsin kanske hade en hållhake på makten, att han kanske hade någon skyddande mäktiga krafter i maktapparaten. Alltihopade där verkar du plötsligt fara ut genom fönstret.

Det här är dagens eko med Robin Olin. Idag, Prigorsins sista månader i livet.

Ojej, och gäve det här.

En kvinna svär när hon glickar upp mot himlen. Hon befinner sig tio mil nordväst om Moskva. Klockan är strax efter 18 den 23 augusti 2023.

Bland blågråa mån syns ett avlångt föremål falla mot marken, i högfäll.

Pissdäts, det är misspilotnik.

Medan de filmar i dramatiska förloppet blir det tydligt att det rör sig om ett flygplan. Det tycks sakna en ving och snurrar okontrollerat i fallet.

Sekunder senare krascha planet på en åker i ett stort eldmål.

Brott av metall och glas överallt.

Nyfikna personen närmar sig platsen och svart rök tonar upp sig mot himlen.

På sociala medierplattformen Telegram börjar snart uppgiften cirkulera om att vagner soldater befundat sig om bord.

Alla tio passagerare ska ha omkommit.

Och den ryska luftfartsmyndigheten bekräftar snart.

En utredning har inläts efter en flygkrasch som inträffade under kvällen i tvärregionen.

På passagerarlistan finns Jevgeni Prigoshins namn.

Gäst är Fredrik Valdström, Utrikesreporter på EGOT.

Ja, Fredrik och jag tänker att vi börjar med den händelse som väl på något sätt markerar början på slutet för Prigoshin.

På dagen exakt två månader innan han dör. Vad är det som händer då?

Det är den 23 juni i år och vagner har i nästan ett och ett halvt år stridit i Ukraina.

Vi sidrar av de ryska trupperna. Framförallt i staden Bachmot i Donbass.

Men plötsligt dyker vagner soldaterna upp i Rastov, i södra Ryssland, nära gränsen till Ukraina.

En militariserad stad som i många år varit en viktig logistisk knutpunkt för den ryska militären gentemot den ukrainska invasionen.

På gatorna syns det plötsligt pansarfordon, stridsvagnar, beväpnade människor.

De boendierna står för undrar vad det är som är på gång.

Från Ryssland kommer uppgifter om en uppträpning mellan privatar med en vagnergruppen och den ryska militären.

Det visar sig att vagner har lämnat Ukraina och börjat inta militärförläggningar i Ryssland.

De senaste uppgifterna som kommer från vagnerledaren själv talar om att vagners militärer har gått in i den sydryskas staden Rostov utan att möta något motstånd.

Under tiden skickar ryska militären helikopter och plan som vagner soldaterna skjuter ner i den här otroligt dramatiska mytteriet.

Han lägger ut videor i sociala medier där han förklarar att det får vara nog nu.

De har stått ut längre nog med förenjukelserna från de militära myndigheterna, från Generalstaden, från Försvarsministeriet.

Nu ska de sätta saker på plats och de tänker inte ge sig först de har fått igenom sina krav och därför

margerar vi mot Moskva.

Och mannen som bestämmer allt där i Moskva och Putin, hur reagerar han på det här?

Till en början verkar han helt tagen av den här plötsliga händelseutvecklingen men bestämmer sig för att tala informationen i TV.

Och utmana det här mitterieförsöket och säga att det här är föräddare och vi kommer att ta hand om det här på det bästa sättet för rysslands del.

Jag kommer ihåg det här väldigt starkt och det tror jag många gör, det var som att man satt och höll andan och väntade på vad som skulle hända.

Och sen plötsligt så bara händer ingenting. Vad är det som sker där?

Ja på kvällen då den 24 juni dyngen efter att det har sats igång så meddelar Perigorsen att allting har avblåst.

Och att vagnetrupporna avbryter sin mars och drar sig tillbaka.

Och anledningen skulle vara ett samtal med Belarusledare, alltså grannlandet till ryssland, Alexander Lukashenko.

Och att han skulle ha medlåt och kommit med något slags förslag att vagnet kan få en fristad hos dem och något slags kompromiss.

Lukashenko är ju ingen spelare på den här nivån, det var ju väldigt underligt varför han skulle ha haft någon som helst inflytande.

Det är det så Gud som var ju att Putin vill inte visa sig offentligt eller indirekt prata med uppbrorsmakare och människor som sviker honom eller vänder sig mot honom.

Eller att de får prata med någon annan och att det löses på ett annat sätt. Det var så det såg ut.

Hur tolkar du det här och att annan som lät ett uppro och kallats för förrädare av Putin plötsligt ges frilejd ut ur landet till Belarus?

Det var ju väldigt underligt vad skulle vagnet i Belarus göra, det var helt obegripligt.

Och samtidigt förstås också förmjukande för Putin som för en gång skull var tvungen att visa sig svag.

Okej, vad är det som händer då då? Alltså åker pregorsin till Belarus?

Det är väldigt oklart. Under lång tid så vet vi inte ens om det finns några vagnesoldater i Belarus.

Det påstår saker, det kommer uppgifter. Men var pregorsin befinner sig och var de här vagnesoldaterna är, är oklart.

Tills efter ett tag när det faktiskt visar sig finnas något slags läger i centrala Belarus.

Han dyker upp i videor där han är en liten bit ifrån, man hör hans röst.

Och det här är ju en ganska stor skillnad eftersom vi nästan ett och ett halvt år har följt honom där han stått framför kameran, hållit tal, gjort utfästelser.

Och plötsligt så är han bara en figur vi kanske ser och möjligen hör hans röst i de här olika mobilfilmerna som sipprar ut.

Man hör hans röst, det låter i alla fall som pregorsin när han säger att de ska träna upp den Belarusiska armén att bli den näst största och bästa i världen,

alltså efter den ryska på enligt pregorsins sätt att se det. Och att de har en viktig framtid som mäktig spelare i den här regionen och så.

Men samtidigt då i Ryssland efter det här kuppörsöket, hur framställs pregorsin där i de statliga medierna och så?

De statliga ryska TV-kanalerna får ju ett väldigt stort problem eftersom de har ägnat mer än ett år åt att framhålla vagnergruppen som hjältar, som farliga,

som den spjutspetsdelen av den ryska invasionen i Ukraina och plötsligt så måste man vända på klacken och hitta en helt annan historia att berätta.

Om den korrupta affärsmannen pregorsin och man visar bilder från ett husrannsakande i pregorsins lyxiga hem och kontor.

Man hittar också falska pass påståande, peruker som man ska kluta ut. Det blir mer och mer absurt ju fler detaljer som kommer fram från de här polistillslagen mot hans kontor och hem.

Och hur ska man förstå det, att det här kablas ut? Är det någon form av smutskastning av honom?

Ja, nu efter det som har hänt med mytteriet och marchen mot Moskva så är pregorsin inte längre i hjälten utan nu är det någon ryska mediernas roll att helt enkelt ta heder och ära av honom.

Men den andra delen av pregorsin och vagnegruppens verksamhet som man hört mycket om är ju i Afrika där vagnesoldatestrider i flera länder. Vad händer med det i det här läget när man tar ära och heder av pregorsin på TV Ryssland?

Här ser ju pregorsin sin chans att kanske hitta en ny gammal roll igen och dra sig undan från det politiska kätlet i Ryssland och de här maktkampen som han har förlorat och visa att han har en roll att spela.

När militärkuppen i Nyger sker här mitt i sommaren så är pregorsin ute och hyllar det och säger att det här är en viktig händelse och vi spelar gärna en roll till avkoloniseringen av Afrika och att de gamla kolonialmakterna kan tas härifrån och att Ryssland kan få en viktig roll att öka friheten och välståndet på den afrikanska kontinenten.

Det är så man vill framställa det här.

Det här är pregorsins nya projekt för att på något sätt skapa en bild av att han behövs och vagngruppen behövs.

Det sista som händer i det kapitlet är väl när pregorsin bara någon vecka för den här flygkraschen dyker upp på en video vid en savann.

Det är lite oklart var han är och vad han egentligen syftar till men han håller någon slags allmänt hållet tal till kameran om vagngruppens betydelse och nu är det dags att börja jobba.

Det är 50 grader här i luften och vi gillar det här och nu ska vi öka Rysslands inflytande i världen.

Är det här lite det du sa vi har vant oss vid att se från pregorsin, match och mannen i fält som utmålar sig själv som en hjälpa.

Är det lite av den gamla pregorsin man ser i det här videon eller?

Det är inte densamme pregorsin. Den är väldigt kort. Den är väldigt allmänt och vagt hållen.

Det är väldigt oklart vad han vill. I de här filmerna från Ukraina när han står i Bachmot där det är pågående strider så är han väldigt tydlig.

Han beskriver exakt vad han har för krav, vad han har för mål och man får en känsla av att det här är en del av en slags kampanj att bygga upp en politisk position och plattform på sikt.

Här var väldigt oklart vad det här egentligen syftade till.

Det är väldigt oklart vad pregorsin själv trodde om sina möjligheter att kunna återuppfinna sig som affärsman och som ledare av en paramilitärgrupp.

Men det var ju så att han hade uppenbarligen åkt till Afrika för att tidigare den här veckan så var han på väg tillbaka från Mali, mellanlandade i Syrien och kom till Moskva för att hålla samtal med olika affärskontakter inom Catering Brunchen.

Så han verkar det ändå vara mitt i någonting av både afrikanska militära projekt och sin restaurang och catering verksamhet.

Så intrycker det än att han jobbar på för att skapa eller möjligen återskapa sin ställning och de ska

flyga från Moskva efter de här affärsmöterna tillbaka till St Petersburg hem.

Och vi vet att det inte skickas ut några nöd anro, utan plötsligt bara så faller planet.

Snart efter att Gevgen i pregorsins flygplan krascha till ett stort eldmål.

På en åker mellan Moskva och St Petersburg så går vagneran knutna konton ut med obekräftade uppgifter om att planet ska ha skjutits ner.

På andra sidan Atlanten nås också USA-s president Joe Biden av nyheten om vagneledarens död.

Han är på semester och kommer ut från ett gymmeklad i blå keps med en dricka med sugrör i handen och reagerar spontant framför TV-kamerorna.

Jag vet inte vad som hänt säger han, men Putin ligger bakom det mesta i Ryssland.

Det är en tanke som återfinns också bland bedömare här i Sverige.

Jag har själv varit överraskad över att han har levt så länge och framförallt överlevt från deras andret mot ryska militärledningen.

Ja, Fredrik, den omedelbara reaktionen från många i Väst i alla fall verkar ju vara att det här är någon form av beställningssjobb från Kreml.

Vad talar för att det skulle vara så?

Det viktigaste faktorn är väl alla de tidigare exempel på människor som har utmanat Putin, kritiserat honom, kanske i hans ögon förutmjukat honom.

Där har det ju varit en räckta av politiska mord, förgiftningar, fängslanden till långa fängelsestraf med obegripliga anklagelser och hot som har lett till att människor har lämnat landet.

Och det här har ju pågått i över 20 år i Ryssland.

Men är det här ännu mer spektakulärt? Jag menar en stor flygcrash på det här sättet?

Det är väldigt spektakulärt och det är ju också ett signum för Putinsystemet att skicka budskap med de här spektakulära giftmorden med radioaktiva eller närgiftsubstanser.

Det ska vara något som skapar uppmärksamhet också då.

Man ska kunna förnekare och säga att det där är bara konspirationsteorier och samtidigt underförstått kunna göra små antydningar att så där går det om man inte lojal.

Men vad säger man officiellt från Ryssktal nu då och har Putin kommenterat den här crashen?

En så länge har vi ju inte hört någonting och det är otroligt intressant att jag inte ens reagerade på det först.

Jag tyckte att det är helt normalt det som det brukar vara och så stannar man upp och tänker till och tänker men hela världen pratar om det här.

Och den ryska politiska ledningen agerar som om det här inte är något viktigt eller något som de behöver bry sig om.

Och det är så det brukar vad säger du?

Det är ett mönster som återkommer och varför gör de så?

Det som har funnits tidigare i de här sammanhangen har varit en tydlig signal att de här personerna som råkar illa ut,

vilken du kan vara, mördas eller förgiftas eller hotas tills de tvingas fly,

de är inte på den nivån att de är värda att kommentera.

Då är det som att Putin skulle upphöja den här personen till sin egen nivå och det vill jag ju inte göra.

Han brukar ju ofta låta bli att nämna folk vid namn även när han kommenterar.

Det blir väl någonting att hålla ögonen efter?

Kommer det att säga pregorsins namn när han nån gång säger något om det här?

[Transcript] Dagens Eko / Prigozjins sista månader i livet

Men du Fredrik, om det nu är så att pregorsinnor och andra på det här planet faktiskt mördades. Var förväntade man då så länge?
Två månader efter det här myteringförsöket?
Varför lät man honom hålla på med allt det här och berätta om sin verksamhet i Belarus och Afrika och så?
Det där följer ju också ett mönster.
Putin gillar aldrig att slå till när det precis har hänt någonting.
Han gillar att saker ska lägga sig, passera och sen plötsligt ur ingenstans så händer någonting dramatiskt, tragiskt, spektakulärt.
Och sen så kan han bara säga att det där har ingenting med.
Vi hade en överenskommelse med pregorsin.
Han kom till Kreml några dagar efter den här marchen mot Moskva och visat ner och pratade. Vad det här innebär vet jag inte.
Vad blir det för offentlig bild i Ryssland kvar nu av pregorsin?
Om han svartmålad i statliga medier direkt efter den här marchen mot Moskva, hur beskriver man honom nu?
Det beror på. Det finns två alternativ.
Antingen är det praktiskt att ha en död person som man kan hylla och göra till hjälte och som inte kan ställa till det och komma med konstiga uttalanden.
Man kan förknippa om det är lite vad som helst.
Men det beror på om man tänker ha vagnar till.
Om vagnar inte blir kvar, om det monteras ner och försvinner och inte längre finns som varumärke då kommer det vara väldigt svårt att också låta pregorsin finnas kvar.
Så då kommer han att försvinna in i en tystnad, i alla fall från maktens håll och från det officiella Kreml-berättelsen om vad som händer.
En sådan som inte ens är värt att nämna vid namn.
Exakt.
Tack så mycket Fredrik.
Tack.
Och det var allt från Dagens Eko.
Programledare var Robin Olin, gäst, Fredrik Vadström och producent var jag, Marina Nilsson, Malmström och Karl Kadhammar.